

## ІСТОРІЯ

## ВИЗВОЛИТЕЛІ

Запам'яталось, як уже 17 вересня 1939 року по закушпеленій пилюкою дорозі через село Іванківці підтюпцем проїхали кавалеристи радянського маршала Семена Тимошенка. Офіцери на гарних конях під сідлами. Солдати в черевиках і обмотках, на маленьких монгольських конях без сидел.

На урочисту зустріч розіслані політруки запросили у сусіднє село Косарево. Людей зібралось багато, але урочиста зустріч з хлібом-сіллю і церковним хором запізнилася, бо комісар не дав згоди на зустріч на майдані біля церкви. Хоч, між іншим, маршал Тимошенко в ніч напередодні переходу радянсько-польського кордону переночував у садибі священика прикордонного с.Верхів Острозького повіту, про що мені розповів у 1965-1970 роках родич священика, голова Верхівської сільради, в роки роботи В.Гайбонюка над кандидатською дисертацією про Рівненщину 1939-1950 років.

Після традиційних хліба-солі і промов комісара та зустрічаючих виступив великий церковний хор під орудою талановитого регента Володимира Свідерського, який тільки що повернувся з польського концтабору Береза Картузька. Хор співав довго: першою заспівав «Ще не вмерла Україна», за нею – «Заповіт» Тараса Шевченка, «Журба» на слова Глібова, «Шедрик» Леонтовича та ін. Та, на жаль, більше цього хору під диригуванням В.Свідерського почути довелось. Як пізніше стало відомо, керівник хору відмовився переглянути пісенний репертуар колективу. Найобурливішою для радянських культармійців стала його відмова від розучування тоді дуже рекламованої на визволених західноукраїнських землях пісні про Сталіна на слова дагестанського поета Сулеймана Стальського: «Із-за гір, та з-за високих сизокрил орел летить. Не зламати крил широким, того люто не спинить...». До приходу більшовицької влади у вересні 1939 року на Західну Україну чудова українська православна церква в Косареві, в якій відправлялися служби більше ніж століття, була на всі оточуючі села одним-єдиним центром національно-визвольної думки і руху.

Люд навколишніх сіл згодом почав усе більше бідкатися від переслідування священика отця Василя Потаповича, який був практично першим учителем і наставником, що послуговувався рідною мовою, у житті юного Володимира до війни. На превеликий жаль, життєва доля відомого й авторитетного церковнослужителя з с.Косарево після приходу радянських військ не поліпшилась. Ще гірше з ним і його рідними вчинили гітлерівські окупанти: вони заарештували отця Василя разом із обома його дорослими синами Миколою і Василем і розстріляли в дубенській тюрмі за активну участь в українському національно-визвольному русі.

Його зять, перший директор української радянської школи в селі Іванківці Василь Корнійович Кавецький, який прекрасно грав на мандоліні і особливо на скрипці, добре знав п'ять іноземних мов, під час німецько-фашистської окупації став бойовим сотником ОУН-УПА під псевдо «Вихор» і загинув, як записано в «Книзі пам'яті і слави Волині» (Олександр Денишук. Книга пам'яті і слави Волині. Том 12. Млинівський район. – Рівне. Овід. 2006. – С 233), у боротьбі з московськими окупантами у 1945 р. поблизу с.Богущівка, що неподалік від Перемилля на Млинівщині.

Із книги Володимира Гайбонюка «Служити Вітчизні».